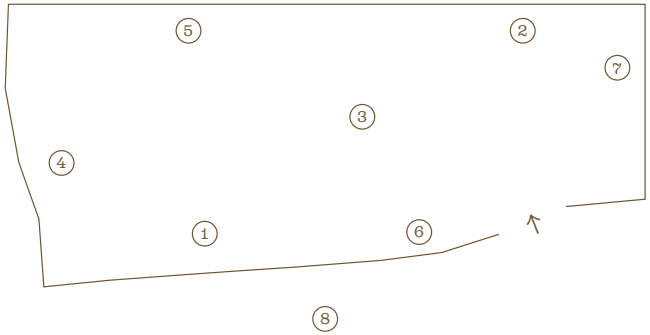
ZUZEUM

KOLEKTĪVĀ ATMIŅA IR VISS, KO ES NEATCEROS: KOPĪGI PIEDZĪVOTIE MIRKĻI

Ieva Balode, Vika Eksta,
Ieva Kraule-Kūna, Liene Pavlovska,
Diāna Tamane, Krista Vindberga, Elīna Vītola

latviski

① Ieva Balode
Tas, kas paliek
2026

② Vika Ekste
Aerobā izturība
ongoing

③ Ieva Kraule-Kūna
Pasmaržo!
2026

④ Liene Pavlovska
Lietas, ko viņš aiznesa
2026

⑤ Diāna Tamane
Your Sincerely (Vienmēr Tavs) 2024

⑥ Krista Vindberga
Vladislavs Goļikovs
2014–2026

⑦ Elīna Vītola
Saldais darījums
2026

⑧ Elīna Vītola
Acuraugs
2024

izstāde

Kolektīvā atmiņa ir viss, ko es neatceros

Diānas Kotmelas Knēžīnkovas projekts "Kolektīvā atmiņa ir viss, ko es neatceros" iezīmē septiņu Latvijas mākslinieču radošo praksi. Viņas pārstāv tā dēvēto mileniāļu paaudzi, un kolektīvā atmiņa ietekmē viņu darbus, vizuālo valodu un komunikācijas stratēģijas vai kļūst par to tiešu ierosmes avotu. Projekts aplūko arī kolektīvās un individuālās atmiņas mijiedarbību – veidus, kā tās savijas, ietekmē un veido viena otru.

Projektu veido četri posmi: Elīnas Vītolas personālizstāde Emila Fillas galerijā Ūsti pie Labas 2025. gada septembrī; pētījumā iekļauto septiņu mākslinieču – Ievas Balodes, Vikas Ekstas, Ievas Kraules-Kūnas, Lienes Pavlovskas, Diānas Tamanes, Kristas Vindbergas un Elīnas Vītolas – grupas izstāde kultūrtelpā H40 Prāgā 2026. gada pavasarī; izstādes turpinājums "Zuzeum" Rīgā 2026. gada rudenī; kā arī bilingvāla monogrāfija, kas izdota līdz ar Rīgas izstādes atklāšanu.

Plašāka informācija par projektu:
collectivememoryis.com
Sociālajos tīklos: @collective_memory_is

projekts

Kā kolektīvā atmiņa veido mūsu personiskās atmiņas un ietekmē identitātes veidošanos? Un kāpēc ir būtiski jautāt, ko mēs kā indivīdi un sabiedrība izvēlamies atcerēties? Izstāde iepazīstina ar septiņām Latvijas mākslinieciēm, kuras pārstāv tā dēvēto mileniāļu paaudzi un savos darbos pēta kolektīvo atmiņu, identitāti un personisko atcerēšanos.

Šo mākslinieču paaudzi lielā mērā noteicis laiks un vieta, kurā viņas dzīvojušas un strādājušas. Viņas piedzima padomju okupētajā Latvijā un vēl bija pirmsskolas vecumā, kad Latvija atjaunoja neatkarību un Padomju Savienība beidza pastāvēt. Mākslinieciēm sasniedzot vēlīnos pusaudžu gadus, Latvija iestājās Eiropas Savienībā, iezīmējot jaunu posmu, ko raksturoja straujas sociālās, ekonomiskās un kultūras pārmaiņas, kā arī arvien pieaugoša digitalizācija. Personības veidošanās gados viņas pieredzēja fundamentālas pārmaiņas, kas skāra gan sabiedrību, gan viņu tuvāko personisko vidi.

Ģimenes stāsti un no vecākajām paaudzēm pārmantotās atmiņas uztur mākslinieču saikni ar 20. gadsimta pieredzi, ko Latvijā noteica vairākkārtējas okupācijas, padomju totalitārais režīms, politiskās represijas un sistemātiski radīti pārrāvumi vēsturiskajā atmiņā un identitātē. Vēl viena būtiska šīs paaudzes pieredze ir pāreja no analogā laikmeta uz digitālo un tiešsaistes vidi, ko pavadīja globalizētu saziņas formu rašanās, ļaujot pasauli ietekmējošus notikumus vērot un apspriest reāllaikā.

Izstādē skatāmi Ievas Balodes, Vikas Ekstas, Ievas Kraules-Kūnas, Lienes Pavlovskas, Diānas Tamanes, Kristas Vindbergas un Elīnas Vītolas darbi. Mākslinieces piedāvā daudzveidīgu skatījumu uz kolektīvo un personisko atmiņu, kā arī identitātes jautājumiem. Lai gan izstāde aptver plašu tēmu, tehniku un materiālu loku un katras mākslinieces prakse ir izteikti individuāla, starp darbiem iezīmējas daudzi saskares punkti.

Ieva Balode pēta no pagātnes mantotas struktūras un vietas, kurās saglabājušās agrāko ideoloģiju pēdas. Māksliniece pievēršas ne tikai to fiziskajai klātbūtnei, bet arī nozīmei mainīgu paradigmu un, jo īpaši, laika ritējuma kontekstā.

Liene Pavlovska atklāj, kā atkarības pieredze ietekmē ģimenes dzīvi un mājas vidi. Pievēršoties sāpīgām situācijām un ceļot gaismā (arte)faktus, kuriem, iespējams, bija jāpaliek aizmirstiem, viņa atsedz sabiedrības ievainojumus un meklē veidus, kā tos dziedēt.

Elīna Vītola pievēršas indivīda piederībai un vietai sabiedrībā, pētot arī oficiālās sistēmas, kurās cilvēka dzīve tiek reģistrēta un klasificēta. Viņa vēlas uzzināt, kā agrākās sistēmas veidojušas veselas paaudzes un ietekmējušas cilvēku dzīves gaitu. Vienlaikus māksliniece aplūko arhīvu spēju saglabāt liecības par cilvēka dzīvi – lai gan tie ieraksta ikvienu no mums vēstures kartē un apliecina mūsu eksistenci, tajos ietvertā informācija bieži vien ir nepārskatāma un grūti interpretējama.

ievads

Personiskās pieredzes saskare ar kolektīvo atmiņu iezīmējas arī Vikas Ekstas topošajā sērijā, kurā dokumentēta valsts aizsardzības dienestu nesen uzsākušu jauniešu ikdiena un apmācības. Diāna Tamane un Krista Vindberga laika ritējumu saista ar ģimenes attiecībām un paaudzēs pārmantoto pieredzi. Tamanes sērija izseko vienas ģimenes stāstam, pievēršoties tās locekļu savstarpējām attiecībām un saiknei ar dzimtas mājām – vietu, kur atmiņas kļuvušas par daļu no pašas ēkas. Vindberga identitāti un ģimenes saites aplūko no personiskas perspektīvas. Godinot nekad nesatiktā vecvectēva piemiņu, viņa vēro arī savu pārvērtību laika gaitā, savienojot pagātni ar tagadni. Ieva Kraule-Kūna personiskajai pieredzei piešķir materiālu veidolu, pārvēršot bērnības atmiņas objektos, kas jāglabā un jāaprūpē, un pievēršot uzmanību šo atmiņu nepastāvībai un pakāpeniskajai izzušanai.

Izstādē izmantoto tehniku un materiālu vidū ir analogā fotogrāfija un filma, ar ko strādā Ieva Balode un Vika Eksta. Kristas Vindbergas un Diānas Tamanes darbos analogā fotogrāfija izmantota kā konceptuāls līdzeklis atmiņas un laika izpētei. Liene Pavlovska un Ieva Kraule-Kūna veido objektu instalācijas, kas piešķir taustāmu formu pieredzei un atmiņām, ar kurām izstādes telpā iespējams sastapties kopīgi. Savukārt Elīnas Vītolas darbos pārstāvēts zīmējums un glezniecība, lai gan to klātbūtne ne vienmēr ir uzreiz pamanāma.

Personiskā un kolektīvā atmiņa, tāpat kā identitāte, nepakļaujas stingrām robežām un noteiktām kategorijām. Atmiņa iegūst dažādus veidolus – tā var kļūt par izpētes, pagātnes izvērtēšanas, saglabāšanas un tālāknodošanas avotu. Tieši tas padara atmiņu tik īpašu. Pieredze, kas sākotnēji ir dziļi personiska, ar laiku var nonākt kopīgajā atmiņu telpā un kļūt par daļu no tā, ko saucam par kolektīvo atmiņu.

Diana Kotmel Kněžínková
kuratore

Ieva Balode ir māksliniece, kuratore un kino jomas aktīviste, kura strādā ar analogo fotoķīmisko filmu. Savus darbus viņa veido kā multimediju instalācijas, tajās nereti iekļaujot projekciju un performanci. Balode pēta analogās filmas trauslumu un neparedzamību, izmantojot to kā metaforu cilvēka psihes jutīgumam un netveramībai. Viņa ir viena no mākslinieku apvienības "Baltic Analog Lab" dibinātājām. Apvienība nodrošina telpu un platformu analogā kino veidošanai, pētniecībai un izglītībai. Kopš 2017. gada Balode vada eksperimentālā kino festivālu "PROCESS" Rīgā.

Ieva Balode

① *Tas, kas paliek*
2026, 16 mm kinolentes cilpa ar arhīva materiāliem

Kuras pagātnes vietas un atmiņas mēs izvēlamies saglabāt? Daži priekšmeti savulaik bija īpaši nozīmīgi cilvēkiem, kuri dzīvoja tiem līdzās, taču šodien tie tiek apzināti izstumti no mūsu kopīgās atmiņas.

Darbs pievēršas ideoloģiju, uzskatu un varas struktūru trauslumam. Reiz tās veidoja daļu mūsu identitātes – cilvēki tām ticēja un bija gatavi par tām cīnīties. Darbs mudina domāt arī par simboliem un pārliecībām, kas nosaka mūsu dzīvi šodien, bet ko nākamās paaudzes kādreiz varētu noraidīt un likvidēt.

Darbā atrastie attēli apvienoti ar pašas mākslinieces uzņemtiem kadriem, kuros dokumentēta padomju pieminekļu demontāža, tostarp Uzvaras pieminekļa nojaukšana Rīgā 2022. gadā.

Ieva Balode

Vika Eksta strādā ar autobiogrāfiskiem stāstiem un eksistenciālām tēmām, kā arī pēta dzīvi Latvijas laukos. Ilgtermiņa projektos viņa dokumentālu pieeju apvieno ar fikciju un inscenējuma elementiem. Katram projektam mākslinieces izvēlas tā iecerei piemērotāko mediju; viņas radošā prakse aptver fotogrāfiju, video, medializētu performanci un audiovizuālo arhīvu pētniecību. Eksta saņēmusi "ADC Young Guns" balvu, "FK Portfolio" balvu un pirmās Rīgas Fotogrāfijas biennāles balvu "Meklējam jauno fotogrāfijā!".

Vika Eksta

② *Aerobā izturība*
ilgtermiņa projekts, sudraba želatīna kopija uz šķiedru pamatnes fotopapīra

Vika Eksta nesen sākusi dokumentēt Latvijas valsts aizsardzības dienesta jauniešu ikdienu un apmācības, fotografējot viņus ar melnbalto analogo fotofilmu. Māksliniece iecerējusi sekot viņu pieredzei un izaicinājumiem visā vienpadsmit mēnešus ilgajā apmācību periodā, ik mēnesi pavadot kopā ar jauniešiem vairākas dienas. Projektu plānots noslēgt ar personālizstādi, savukārt šeit aplūkojamās fotogrāfijas sniedz pirmo ieskatu vēl topošajā darbā.

Personiskās un kolektīvās atmiņas saskare ir tēma, kas atkārtojas visā Ekstas radošajā praksē. Viņas darbi apliecina vizuālās valodas spēju izcelt sarežģītus stāstus, kas ik dienu risinās mums līdzās. Māksliniece bieži svārstās starp distancētu vērojumu un personisku iesaisti, izmantojot šo pozīciju radīto spriedzi, lai savu varoņu ikdienas pieredzi skatītu plašākā sabiedriskā kontekstā. Darba galīgo raksturu un vēstījumu ietekmē gan izvēlētais medijs un filmas apstrādes metode, gan dokumentēšanas veids.
→

Izstādē aplūkojamās fotogrāfijas uzņemtas aerobās izturības treniņā jeb, vienkāršāk sakot, krosa skrējiena laikā. Kameras pārtīšanas mehānisma kļūmes dēļ vairāki kadri pārklājās, un negaidītās kompozīcijas Eksta ieraudzīja tikai pēc filmas attīstīšanas. Attēli rada savdabīgu ārpuslaika sajūtu – šķiet, ka tie vienlīdz labi varētu būt uzņemti gan 20. gadsimta 30. gados, gan 21. gadsimta 20. gados. Šī laika nenoteiktība kļūst par metaforu nozīmīgu sabiedrisku notikumu atkārtošanās ciklam un tam, kā vēsture turpina ietekmēt aizvien jaunas paaudzes.

Projekts top Latvijas Mākslas akadēmijas profesionālās doktorantūras studiju programmas ietvaros.

Vika Eksta

Ieva Kraule-Kūna savā radošajā praksē pēta stāstījuma veidošanos un pārmaiņu procesus. Viņa rada multimediālus tēlniecības objektus un konkrētai vietai veidotas instalācijas, papildinot tās ar stāstiem, kas sasaista atsevišķos darbus un atspoguļo konkrētajā laikā aplūkotās tēmas. Iedvesmojoties no bērnības atmiņām, amatniecības, rituāliem un stereotipiem, māksliniece izdomātus stāstus savij ar personisko pieredzi. Sarežģītām un daudzslāņainām tēmām viņa pievēršas ar pazīstamu tēlu un simbolu starpniecību, izmantojot to spēcīgās nozīmes un asociācijas.

Ieva Kraule-Kūna

③ *Pasmaržo!*
2026, Keramika, organiskā stikla terārijis, akvārija grants

Bērnības atmiņas bieži glabājas vien noskaņu, sajūtu un vizuālu fragmentu veidā. Mēs tās joprojām spējam sajust, pat ja vairs nevaram precīzi rekonstruēt vai pilnībā aptvert. Šīs atmiņas dzīvo patstāvīgu dzīvi mūsu prātā un sirdī, mainoties līdz ar laika gaitā uzkrāto pieredzi un zināšanām. Tās pārveidojas un iegūst jaunus apveidus, tomēr turpina mūs veidot un kļūst par daļu no tā, kas mēs esam.

Šajā sērijā Kraule-Kūna atgriežas pie savām bērnības atmiņām un iedzīvina tās kā terārijos mītošus "mājdzīvniekus". Viņa tās glabā, aprūpē, vēro un ar tām mijiedarbojas. Jo tie ir pelnījuši tikt uzskatīti par maziem dārgumiem, pretējā gadījumā tie varētu pazust aizmirstības tumsā. Tie pievienotos citiem aizmirstiem mirkļiem un atmiņām, pret kurām nav izturēts ar tādu cieņu. Un tas noteikti nav vēlams. Galu galā tieši tie padara viņu par to, kas viņa ir šodien.

Tāpēc atcerieties lolot savas atmiņas,
lai tās neizgaist.

Pūstošs burkāns glabā senu zināšanu smaržu.
Paosti to!
Tu dodies uz pagātnes vietu.
Tu esi nekromants.
Augšāmcel mirušo miesu un kaulus
saldo bērnības atmiņu vārdā.
Vecmāmiņas skapītī vienmēr ir konfektes.
Ledene bez papīrīša kabatā.
Kraukšķošas smiltis starp zobiem.
Trīs kailgliemeži tajā pašā kabatā.
No cukura un gļotām izdīgst čūska
bez domām.
Kā pludmalē atrasta atslēga bez durvīm.
Jēga atklājas vien atskatoties.
Vai tā slēpjas zem akmeņiem?
Tā ir spēle ar neparedzamu rezultātu.
Nekā cita, vien netīrumi zem nagiem.
Tur pēc desmitgadēm izaugs personība.
Tikai lai ostītu burkānu un atgriextos pagātnē.

Ieva Kraule-Kūna

Lienas Pavlovskas radošo praksi veido pastāvīgs dialogs ar telpu. Viņu interesē sociāl-ekonomiskās struktūras, to radītās kolektīvās gaidas un ietekme uz cilvēku kopdzīvi. Māksliniece rada sarežģītas, aptverošas multimediju instalācijas, kurās skatītājs nereti vienlaikus kļūst par vērotāju un pētnieku. Pavlovska veido arī arhitektoniskus un scenogrāfiskus risinājumus dažādiem izstāžu projektiem un ir viena no mākslinieku vadītās Rīgas galerijas "Part Time Gallery" dibinātājām.

Liene Pavlovska

④ *Lietas, ko viņš aiznesa*
2026, Kolāža no 20. gadsimta 80. gados ražota fotoalbuma un kartona loksnēm 21. gadsimta pirmās desmitgades audumu atgriezumiem, akvarelis; galds

Albums glabā personisko vēsturi – liecības par pieredzēto, priekiem un bēdām. Tomēr nepazīstamam vērotājam liela daļa tajā ietvertās informācijas nav uzreiz atšifrējama. Pavlovska albumā pievēršas dzīvei 21. gadsimta pirmajā desmitgadē, ko joprojām caurvija padomju laika mantojums un trauksmaino 90. gadu atbalss, atsaucot atmiņā notikumus, kurus bija pieņemts noklusēt un aizmirst.

Mākslinieces apvieno taustāmas atmiņas liecības – no 21. gadsimta sākuma saglabājušos audumu atgriezumus, no kuriem darināts albuma vāks, un oriģinālas lapas no viņas savāktajiem senajiem albumiem. Akvareļa zīmējumi šajā objektā parādās kā atmiņu fragmenti. Ielūkošanās albuma iekšienē caur papīra plīsumu – "brūci" – līdzinās tādas aploksnes atvēršanai, kurā ievietoto vēstuli adresāts nekad nav izlasījis. Sūtītāja noslēpums paliek neatklāts: lai gan kļūst redzamas atsevišķas teksta daļas, tās ļauj nolasīt tikai
→

fragmentus no stāsta, kas saglabājies gadiem ilgā sarakstē.

Šīs akvarelī atveidotās atmiņas sakņojas atkarības pieredzē. Tajās uzplaiksnī reiz pazuduši sadzīves priekšmeti, kuru vietā palicis vien tukšums, – atmiņas par traumatisko pieredzi, kas negaidīti iznirst no pagātnes. Darbs sniedz iespēju sastapties ar sāpīgu pieredzi un to pieņemt gan individuālā, gan sabiedrības līmenī. Tas mudina neļaut atmiņām satrūdēt, bet gan tās atvērt un ļaut tām elpot.

Darbs attīstījies no projekta, kas 2025. gadā tika radīts Pavlovskas personālizstādei "Gruzdošie zibšņi" galerijā "TUR" Rīgā; izstādes kurators bija Edvards Shautens. Vēlāk izstādes materiāli tika pārveidoti pašreizējā albuma objektā, ko 2026. gadā Prāgā eksponēja izstāžu projekta "Kolektīvā atmiņa ir viss, ko es neatceros: Atmiņas, kas mums nepieder" pirmajā daļā.
Īpašs paldies Oskaram Pavlovskim.

Diāna Tamane galvenokārt strādā ar fotogrāfiju un video, izmantojot arī zīmējumu, tekstu un instalāciju. Viņas iedvesmas avoti ir ģimenes albumi un mīlestības vēstules, sievišķība un ķermeņa pārmaiņas, sieviešu stāsti un klusuma brīži. Tamane pēta dažādas māju jēdziena izpausmes – mājas kā vietu, cilvēku, ķermeni un sajūtu –, domājot par to, kā tās iespējams piedzīvot, atcerēties un iztēloties. Mākslinieci interesē arī mūsu attiecības ar laiku un alternatīvi laika ritējumi, priekšroku dodot lēniem procesiem un kustībām. Ilgstoši vērojot savus darba varoņus, viņa ļauj dzīvei risināties pašai un rada poētisku telpu, kurā kļūst iespējama pieņemšana un piedošana.

Diāna Tamane

⑤ *Your Sincerely (Vienmēr Tavs)*
2024, tintes druka

"Yours Sincerely" ir projekts par S., beļģu mākslas kolekcionāru, un viņa ģimenes māju.

Pirmo reizi viņa mājā nonācu 2023. gada septembrī. Izstaigāju telpas un skatījos ģimenes albumus.

Pēc gada atgriezos ar domu veidot projektu.

S. teica, ka, ja viņa māte šodien ienāktu pa durvīm, viņa atrastu māju tieši tādu, kādu bija atstājusi.

Viņa māte nomira 2015. gadā 94 gadu vecumā. Pēc vīra pēkšņās nāves 40 gadu vecumā viņa viena pati izaudzināja savus bērnus. Viņa vairs neapprecējās. Viņas bērni palika viņai tuvi. Neviens no viņiem neapprecējās un viņiem pašiem nebija bērnu.
→

Mani ieinteresēja māja, kas bija palikusi gandrīz nemainīga, tajā saglabājušās fotogrāfijas un lietas, kā arī ar tām saistītie stāsti.

Projektā apvienotas mājas fotogrāfijas - tās virsmas, sienas, mēbeles un detaļas - ar fotogrāfijām no ģimenes albumiem.

Diāna Tamane

Krista Vindberga savā radošajā praksē apvieno nekustīgus un kustīgus attēlus. Viņa strādā ar gleznie cību, zīmējumu, fotogrāfiju un video, rūpīgi izvēloties katram darbam mediju, kas ļauj izmantot tā īpašās kvalitātes un iespējas. Viņas darbu centrā ir atmiņa un laiks, tādēļ mākslinie ce bieži pievēršas fotogrāfiju arhīviem. Vindberga darbojas arī kā scenogrāfe un kostīmu mākslinie ce, un šī pieredze papildina viņas radošās prakses daudzdisciplināro raksturu un daudzslāņainos stāstījumus.

Krista Vindberga

⑥ *Vladislavs Goļikovs*
2014–2026, video

Sērijā māksliniece veido saikni ar savu vecvectēvu, kurš nomira deviņus gadus pirms viņas piedzimšanas, tāpēc abiem nekad nebija iespējas satikties. Abu tuvību veido vienīgi dziļa dzimtas saikne. Darba pamatā ir Vladislava pases fotogrāfija, kas uzņemta divdesmit deviņu gadu vecumā. Ik gadu pēdējos divpadsmit gadus Vindberga šo piemiņas tēlu papildina, radot divdesmit deviņus pašportretus.

Pēc tam attēli tiek pārveidoti, lai tajos, līdzīgi kā Vladislava fotogrāfijā, parādītos pieskārienu un nodiluma pēdas, kā arī laika atstātās novecošanas pazīmes – gluži kā cilvēka ķermenī, kurā gadu gaitā pakāpeniski iegulst grumbas. Kristas pases fotogrāfijas kļūst par paliekošām viņas eksistences liecībām un artefaktiem, kas "uz mūžiem" saglabā jaunību. Vienlaikus tās iekļaujas sērijas attīstībā un pašas mākslinieces personisko pārmaiņu procesā. Fotogrāfiju iespējams apzināti pārveidot, taču mākslinieces seja mainās pēc citas likumsakarības, pamazām atklājot patiesību, ko spēj parādīt vienīgi laika ritējums.

Krista Vindberga

Elīnas Vītolas konceptuālā radošā prakse aptver ekspresīvu gleznie cību, sarežģītus objektus un konkrētai vietai veidotus projektus, kuru iedvesmas avots ir personiski stāsti. Gleznie cību viņa izmanto kā performatīvu elementu, nereti apvienojot to ar atrastiem ikdienas priekšmetiem vai jau pastāvošu vidi. Izceļot to vizuālo izteiksmību, mākslinie ce piešķir priekšmetiem un vietām jaunas nozīmes. Savos darbos viņa bieži pievēršas ģimenes vēsturei un ar to saistītām tēmām, kuras pēta padziļināti. Radošais process palīdz mākslinie cei izprast, kontekstualizēt un pieņemt izpētē atklāto informāciju.

Elīna Vītola

⑦ *Saldais darījums*
2026, cukura glazūra uz kartona

Zīmējums veidots no ēdamas cukura glazūras, ko tradicionāli izmanto kūku un cepumu rotāšanai, un tajā attēlotas ābolu rindas. To izkārtojums atgādina tabulas ailēs ievadītus vai sarakstā sakārtotus datus. Lai gan raksts šķiet abstrakts un grūti atšifrējams, tas rosina domāt par precīzu informāciju, kas ietverta oficiālos dokumentos.

Iztēlojieties, ka ar šādu dokumentu sastopaties valsts iestādē vai arhīvā. Tajā apkopota informācija, ko vēlaties izprast vai izmantot turpmāk, taču nav skaidrs, kā to interpretēt. Uz papīra redzamais šķiet vien nesaprotamu zīmju virknējums. Lai iemācītos šādus ierakstus lasīt un saprast, nepieciešams laiks, pacietība un, pats galvenais, stipri nervi.
→

No dzimšanas līdz pat nāvei – un dažkārt arī pēc tās – mūsu dzīve tiek nepārtraukti dokumentēta. Mēs visi kļūstam par daļu no sistēmas, kuras uzdevums ir vākt datus un saglabāt noteiktu informāciju par cilvēku dzīvēm. Tomēr kādā brīdī šie ieraksti var pārvērsties necaurskatāmā birokrātiskā valodā. Tajā slēpjas sistēmas rūgteni saldā ironija: lai saprastu informāciju, kurai vajadzētu viest skaidrību, var būt nepieciešams vesels studiju kurss.

Elīna Vītola

⑧ *Acuraugs*
2024, podā audzēta špalerā veidota ābele ar aizsargājošu kaļķojumu

Jau izsenis ābele bijusi daudznozīmīgs simbols, un arī šis koks nav izņēmums. Māksliniece to audzē podā kopš 2024. gada pavasara. Gan fiziskā, gan pārnestā nozīmē tā ir zemē neiestādīts koks ar saknēm, kas simbolizē cilvēka vai ģimenes pieredzi, kam nekad nekas nav piederējis un kas gadu gaitā pārcēlusies no vienas vietas uz citu.

Koks ir arī ierasts dzimtas un piederības simbols – katrs cilvēks ieņem noteiktu vietu dzimtas koka struktūrā. Ābeles pakļaušana špaliera formai kļūst par metaforu sistēmas spiedienam uz ģimeni, tās uzbūvi un ikvienu ģimenes locekli. Gluži kā secīgas paaudzes, arī zari tiek apgriezti, virzīti un liekti, lai pielāgotos konkrētā laikmeta, sistēmas un ideoloģijas prasībām un iegūtu koka kopēja iecerēto veidolu.
→

Tomēr, ja kokam piemīt pietiekams iekšējs spēks, daži zari var atrast savu augšanas virzienu, pakāpeniski mainot tiem noteikto ceļu un, iespējams, pārvarot ārējos ierobežojumus. Ar laiku tajos var ienākties augļi, kuru sēklas dos dzīvību jaunam kokam – cerams, patiesi savvaļīgam, kas aug brīvi, nepakļaujoties iepriekš noteiktām prasībām un uzspiestam dzīves plānam.

Elīna Vītola

Diāna Kotmela Kņežīnkova ir čehu kuratore un pētniece, kas specializējas atmiņas un komunikācijas studijās. Pašlaik viņa studē vizuālās komunikācijas doktorantūrā Jana Evangelistas Purkiņes universitātes Mākslas un dizaina fakultātē Ūstos pie Labas, Čehijā, kur ieguvusi arī maģistra grādu kuratora studijās. No 2019. līdz 2024. gadam viņa bija kuratoru platformas "3Kurátorky" dalībniece; ar izstādēm, publiskām programmām un raidierakstiem tā veicināja dialogu starp jaunajām mākslinieku paaudzēm un plašāku sabiedrību. Līdztekus kuratores praksei viņa darbojas kultūras uzņēmējdarbībā, pielāgojot kultūras mantojuma objektus un Prāgas publiskās telpas kultūras un sociālā vajadzībām.

Diana Kotmel Kněžínková

Kuratore:
Diana Kotmel Kněžínková

Grafikas dizains:
Nikola Iljučoková, Barbora Tomová,
Līva Indriķe

Fotogrāfijas brošūrā:
Elis Kondelíková

Teksta korektūra:
Laine Kristberga

Tulkojums:
Michaela Ritter Konárková, Laine Kristberga

Projekta vadītāja:
Anna Pūtele

Tehniskais direktors:
Andris Konošonoks

Tehniskā komanda:
Mareks Ieviņš, Māris Mikāns,
Vitālijs Garkalns

Sabiedrisko attiecību un
publicitātes speciālisti:
Katerīna Alijeva, Ance Skolniece

Izglītības programmas koordinatore:
Erna Marija Poča

Mākslas pedagogi:
Erna Marija Poča, Tonijs Strods

Mākslas mediatori:
Kaspars Gobiņš, Elīza Liepiņa,
Vallija Lintere, Jegors Sņetkovs, Beata Vrevska

Valdes priekšsēdētāja:
Ilze Baumane

Izpilddirektore:
Katrīna Jurkevica

Zuzeum un Zuzānu kolekcijas dibinātājs:
Jānis Zuzāns

2. 10. 2026.–17. 1. 2027.
Mākslas muzejs Zuzeum
Lāčplēša iela 101, Rīga

Izstāde tapusi ar Čehijas Republikas vēstniecības oficiālu atbalstu. Šī izstāde tapusi ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Tajā paustie viedokļi nekādā gadījumā nav uzskatāmi par Eiropas Savienības oficiālo nostāju.

Īpašs paldies Artproof un Fineartprint.

Informāciju par pavadošajām programmām var atrast tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos.
www.zuzeum.com, @zuzeum

Sekojiet projektam
collectivememoryis.com
@collective_memory_is

Embassy of the Czech Republic in Riga
Funded by the European Union
GOETHE INSTITUT
JAN EVANGELISTA PURKYNĚ UNIVERSITY IN ÚSTÍ NAD LABEM
Faculty of Art and Design
MĀKSLAI VAJAG TELPU
RIETUMU BANKA